RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
10.09.2003 2-7.1-TR/03/1272-2

Haridus- ja Teadusministeerium

Riigikontroll

19.08.2003 nr 2-7.1-TR/03/1272
09.09.2003 nr 10-1/4370

Riigieelarvest õppurite sõidukulu hüvitamine

Lp Maidu Lääne

Haridus- ja Teadusministeerium tutvus Teie poolt 19.08.2003 esitatud "Riigieelarvest õppurite sõidukulu hüvitamisel esinevad riskid" kontrolliaruande eelnõuga ja tänab eelnõus esitatud ettepanekute eest.

Haridus- ja Teadusministeerium esitab alltoodult omapoolsed rakendatavad abinõud Riigikontrolli ettepanekutele.

Toetame Teie ettepanekuid, mille kohaselt vajab muutmist sõidukulu hüvitamist reguleeriv Vabariigi Valitsuse 31.12.1997. a määrus nr 267 "Õpilaste ja üliõpilaste sõidukulu iga-aastase hüvitamise ulatus ja kord" selleks, et sihtrühmadele oleks esitatud ühesugused nõuded, et määrus oleks üheselt mõistetav ning rakendatav, samuti et oleks võimalus toetust tagasi nõuda juhul, kui teadlikult on esitatud valeandmeid.

Kõikide eelnimetatud määrust muutvate ettepanekute osas teostame analüüsi ja vastavalt tulemustele algatame määruse muutmise 2003. aastal.

Samas juhime Teie tähelepanu, et 7.08.2003. a võeti Riigikogus vastu ning 1.09.2003. a jõustus "Õppetoetuste ja õppelaenu seadus", mis muudab seni kehtinud õpilaste sõidukulude hüvitamise korda, arvates sõidukulu hüvitise sihtrühmast välja üliõpilased ja keskhariduse baasil kutsekeskharidust omandavad õpilased. Viimastel on alates 1.09.2003. a võimalik õppetoetuste raames taotleda täiendavat toetust, sh õppetööga seotud transpordikulude hüvitamiseks, juba uutel alustel.

Teie poolt esitatud kontrolliaruande eelnõu ühe ettepanekuna on toodud välja järgida riigieelarve seadusest tulenevat nõuet, mitte muuta riigieelarve seaduses ette nähtud kulude otstarvet, viitega SA-le Archimedes rahade eraldamisest.

Haridus- ja Teadusministeerium peab väga oluliseks järgida riigieelarve ning selle eesmärkide vastavust.

Eelnimetatud ettepanekust lähtuvalt anname selgituseks teada, et Seaduses "2002. a riigieelarve" nähti Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarves "õppetoetuste" eelarvereal vahendid ette õppetoetuste seaduse rakendamiseks. Põhjusel, kus õppetoetuste seadust 2002. a vastu ei võetud, ei olnud võimalik riigieelarves ettenähtud vahendeid otseselt seaduse rakendamiseks suunata. Selleks viidi Seaduses

Munga 18, 50088 TARTU www.hm.ee Tel (07) 350 222 Faks (07) 350 250 hm@hm.ee

"Riigi 2002. aasta teine lisaeelarve" sisse muudatus ning nimetati eelarve rida "õppetoetused" vastavalt "stipendiumid, õppetoetused". Kuivõrd vahendid olid ette nähtud otstarbeks "stipendiumid ja õppetoetused", kasutati nimetatud vahendeid, sh SA-le Archimedes eraldatud 11,9 mln krooni, siiski riigieelarves toodud otstarbel.

Õppetoetuste seadust ei võetud 2002. a vastu, kuid paralleelselt selle seadusega oli Riigikogus menetluses ülikooliseaduse ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seadus. Nimetatud seadusemuudatus nägi ette võimaluse toetada välisriigis õppimist (ülikooliseaduse § 13^4). Muudatus jõustus 5.07.2002. a, kuid muudatuseks ei nähtud 2002. a riigieelarves ette eraldi vahendeid. Riigieelarves riiklikuks koolitustellimuseks ette nähtud vahendid olid selleks ajaks juba riikliku koolitustellimuse lepingutega ülikoolidele ja rakenduskõrgkoolidele planeeritud. Ilma 2002. a riigieelarve muutmiseta ei olnud kõnealune paragrahv 2002. a rakendatav, seega sisuliselt osutus nimetatud paragrahvi rakendamine võimalikuks alles 2003. aastast uue riigieelarve vastuvõtmisel.

SA-le Archimedes eraldatud vahendid ei olnud seotud ülikooliseaduse § 13^4 rakendamisega, vaid lähtudes 2002. a ettevalmistatud õppetoetuste seaduse eelnõu ning ülikooliseaduse § 13^4 eesmärkidest eraldati need üliõpilaste ja tasemeõppes õppivate õppejõudude õppimisvõimaluste (sh välisriigi ülikoolis või samaväärses õppeasutuses) toetamiseks, s.o stipendiumide ja õppetoetuste otstarbel. Raha eraldamisel kasutati põhimõtetena õppetoetuste (põhitoetuse ja doktoranditoetuse) eesmärke ja analoogiana ülikooliseaduse § 13^4 mõtet toetada kraadiõppurite ja õpetlaskonna õppetööd Eesti riigile vajalikes valdkondades. Leiame, et doktorantide suunamine välisülikoolidesse, õppejõudude tasemeõppe *toetamine väliskõrgkoolides ning üliõpilaste mobiilsuse ja lühiajalise väliskõrgkoolides õppimise toetamine* stipendiumide ja õppetoetuste kaudu teenib riigieelarves nimetatud õppetoetuste ja stipendiumide otstarvet, minemata vastuollu riigieelarve eesmärgiga, kuivõrd õppetoetuste seadust ei olnud võimalik rakendada.

SA-le Archimedes eraldati nimetatud vahendid põhjusel, et esialgu ise toetusi määrates osutus üliõpilaste ja õppejõudude õppetoetuste ja stipendiumite administreerimine ministeeriumile liialt töömahukaks. SA Archimedesel on aga üliõpilaste ja õppejõudude mobiilsuse alal pikaajalised ja positiivsed kogemused, millest tulenevalt eraldati vahendid SA-le Archimedes sihtotstarbeliselt lepingu alusel. Lepingu kohaselt kontrollib ministeerium sihtasutuse tegevust toetuste määramisel aruandluse kaudu.

Tulenevalt Riigikontrolli tähelepanekutest analüüsime kindlasti sõlmitud lepingut ja kaalume selle täpsustamist toetuste määramise aluste, tingimuste ja korra osas.

Lugupidamisega

Toivo Maimets
Minister

Peep Ratas
Kantsler

Kristi Kährin 07 350 266